

COMPAREIXENÇA DEL COL·LEGI DE BIÒLEGS DE CATALUNYA SOBRE LA PROPOSTA LEGISLATIVA DE CREACIÓ DE L'AGÈNCIA DE PATRIMONI NATURAL I LA BIODIVERSITAT DE CATALUNYA (25 DE JUNY DE 2019)

COMPAREIX: **Eduardo Martínez Garcia**. Vocal de la Junta de Govern del CBC i Coordinador de la Comissió de Medi Ambient.

En relació a la **proposta legislativa relativa a la creació de l'Agència de Patrimoni Natural i la Biodiversitat de Catalunya**, observem alguns aspectes que el Col·legi de Biòlegs de Catalunya creu necessari tenir en consideració.

El **Col·legi de Biòlegs de Catalunya** és una **corporació de dret públic creada per la Llei 75/1980**, de 26 de desembre, que **incorpora**, d'acord amb la Resolució de 21 de maig de 1999, d'inscripció dels Estatuts del Col·legi de Biòlegs de Catalunya, **tots els professionals de la biologia de Catalunya**. Volem agrair l'oportunitat que ens ofereix el Parlament de Catalunya per informar, com ordena l'article 5.1.15 dels nostres Estatuts, de la nostra opinió com a professionals en el debat sobre la creació, definició, funció i activitat de la proposada **Agència de Patrimoni Natural i la Biodiversitat de Catalunya**:

1. **L'objectiu** de la Llei és la creació d'una agència, la principal funció de la qual és la **protecció, la planificació, la gestió, la restauració, la millora i l'estudi d'un dels camps principals de treball del col·lectiu de professionals agrupats en el Col·legi de Biòlegs de Catalunya**, el Patrimoni Natural i la Biodiversitat, si bé és cert que incorpora també la Geodiversitat. Ambdues fonts de diversitat natural no tenen sentit per separat.

Creiem que **seria millor denominar la futura Agència**, si acaba creant-se, Agència de Patrimoni Natural, la Biodiversitat i la Geodiversitat de Catalunya, o simplement **Agència de Patrimoni Natural de Catalunya**. Possiblement algunes de les competències actuals de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya podrien de formar part d'aquesta nova Agència; a més d'obligar a una estreta col·laboració entre ambdues i, potser, redefinir les seves funcions.

És curiós (i preocupant) que en l'exposició de motius se citin nombroses disciplines, els coneixements científics de les quals han de contribuir a la gestió efectiva del medi natural, però **la biologia hagi quedat expressament exclosa**; hauria de ser evident que els coneixements científics zoològics, botànics, micològics i ecològics del país, i les seves derivades ecofisiològiques, són vitals per poder gestionar correctament la part "viva" del Patrimoni Natural, la Biodiversitat així com l'aplicació de tots aquests coneixements en la seva gestió.

2. Una de les causes de l'estat actual del Patrimoni Natural és l'elevada densitat i humanització del territori. Per això els espais humanitats i poblats no "acostumen" a ser els que integren el PEIN, ans al contrari. Però creiem que l'Agència segueix donant una **visió urbano-cèntrica** que no ajuda a resoldre el problema de fons; una resposta urbana a un problema que pateix un territori eminentment no urbà, amb una reduïda participació dels representants del territori i del món rural.
3. La Llei reconeix el **caràcter transversal que ha de donar-se a la gestió del Patrimoni Natural** (ordenació del territori i les infraestructures, política agrària i ramadera, gestió cinegètica i piscícola, activitat turística, gestió energètica i política fiscal i financera...), però molts d'**aquests aspectes no queden** posteriorment reflectits, ni en la seva **estructura ni en les seves funcions**. Aquests seguiran sent objecte de consideració, tractament i coordinació a través del Consell Executiu o del Parlament, a través de propostes que han de mantenir la transversalitat i aplicar correctament els pressupostos disponibles. No s'evita l'excessiva **fragmentació de la visió i tractament del Patrimoni Natural**, el qual romandrà a expenses de les pressions dels grups d'interès sobre altres Departaments de la Generalitat, malgrat que no estarien representats en els òrgans de Direcció de l'Agència.

L'Agència **únicament aglutina** (i ho fa parcialment) les **competències de l'actual DG de Medi Natural (DTES) i, algunes de la Secció de Boscos (DARPA)** -només en part- però **la gestió dels recursos naturals** (forestal, piscícola i cinegètic entre d'altres) quedarien al marge. Aquestes pràctiques, esportives o professionals, **són bàsiques per a la gestió de la biodiversitat, i necessàries per ella, "especialment" fora dels Espais Protegits**. Car és el patrimoni natural ubicat fora dels Espais Protegits el que està més sotmès a pressions.

Com succeeix en altres Agències ja existents, **la seva capacitat d'intervenció ha de ser la més ampla possible**: incorporant tots els aspectes que tenen incidència sobre els elements que gestiona, més enllà de la seva estricta definició (tal com es gestiona el cicle íntegre de l'aigua en el cas de l'ACA o els residus i recursos obtinguts en el de l'ARC). En canvi, el model d'Agència proposat, amb les seves competències, consolida la mateixa fragmentació actual. **Segueix delimitant competències en funció de la distribució actual de competències entre Departaments, i no d'acord amb una visió global del patrimoni natural**.

Una Agència amb **competències parcials** sobre el Patrimoni Natural de Catalunya, que per la seva protecció **necessita coordinar diverses polítiques** (d'Aigua, Ramadera, Agrícola, Urbanística, Empresarial i Econòmica) podria ser **inoperant**, córrer el risc de transformar-se en una **estructura estanca, o generar duplicitats**

innecessàries; com ha succeït en el passat entre Departaments que han tractat problemàtiques afins, o concurrents en el territori, des d'òptiques diferents i de vegades contradictòries.

L'exclusió de les competències sobre la **gestió forestal l'activitat cinegètica i pesquera**; és contrària a les línies estratègiques aprovades per la Generalitat de Catalunya pel Patrimoni Natural i la Biodiversitat, exclou ara l'activitat econòmica lligada al seu aprofitament (no només el forestal, cinegètic o pesquer, sinó també el cultural, turístic o esportiu) li **restaria capacitat econòmica, decisòria i d'intervenció en els factors que defineixen** l'estat del Patrimoni Natural del País.

La gestió de la **xarxa de boscos singulars, madurs o destinats a l'evolució natural** (claus pel manteniment de relictos dels boscos més madurs de Catalunya) que, a hores d'ara encara no ha estat delimitada oficialment, es fa dependre d'una **comissió de coordinació amb l'administració forestal**, a priori exclosa de l'Agència i que pensem **hauria de quedar integrada** per garantir la unitat d'acció. Aquesta manca de concreció pot generar incertesa i inseguretat jurídica. Serà amb posterioritat a la llei que l'Agència adquirirà les capacitats de cogestió sobre els terrenys on es desenvolupen, que en el moment d'aprovar la llei ni tan sols existeixen com a concepte legal. S'indica que la seva definició i gestió ho ha de ser per unanimitat, en **una comissió amb capacitat de bloqueig** de tota intervenció necessària, situació que podria portar a la seva destrucció, per causes naturals o antropogèniques.

La gestió del Patrimoni Natural **no pot circumscriure's** a la **Gestió del Sistema d'Espais Naturals Protegits de Catalunya**. La visió global i integradora del funcionament dels ecosistemes, que reconeguts biòlegs del País van aportar, no pot haver caigut en l'oblit tan ràpidament, i menys un any com aquest.

4. Un dels **mals endèmics de la gestió del nostre patrimoni** natural és la manca de **finançament** que sempre ha deixat a la cua de les inversions, les efectuades en aquest àmbit. Però la decisió inversora **no depèn de la creació o no d'una Agència, sinó de la consideració en el pressupost de la Generalitat**. El que sí que aporta la creació d'una Agència és la seva **capacitat d'endeutar-se**, que podria tenir sentit davant la previsió de grans inversions en el seu àmbit d'intervenció, com van ser les efectuades en el passat per a la millora de la gestió de l'aigua o dels residus, les quals van donar lloc a les Agències a les quals acompanyarà en el Departament competent en Medi Ambient, sempre que es pugui dotar d'**ingressos propis**.

La creació d'una Agència no garanteix augmentar els recursos disponibles pel seu desenvolupament. És la **decisió política de destinar el pressupost** suficient a aconseguir els objectius de l'Agència la que permet la seva consecució. Els recursos

econòmics que enumera l'article 6.2 són ja existents, poden ser **destinats ja a les mateixes funcions** des de l'Administració competent actual i com reconeix la proposta legislativa es mostren insuficients.

No sembla que els **ingressos** que vinguin del **Fons per al Patrimoni Natural** (aprovat per la Llei 16/2017) puguin ajudar gaire a resoldre el problema de finançament. Aquests només **suposen el 50% dels ingressos obtinguts de gravar les emissions de diòxid de carboni dels vehicles de tracció mecànica**, que en bona lògica **haurien de reduir-se** significativament i dràsticament en poc temps, en resposta a l'eficiència en la lluita contra l'**emergència climàtica** declarada pel Govern.

Cal investigar altres vies de finançament i entre aquestes: les **taxes existents sobre les activitats que obtenen un benefici de l'explotació del Patrimoni Natural** la Biodiversitat, la Geodiversitat i els serveis ecosistèmics que subministra. Aquests ingressos sí que podrien representar un **recurs econòmic estable i controlat** per l'Agència.

5. En l'àmbit operatiu, es proposa la creació d'un **Consell de Direcció**, les funcions del qual seran desenvolupades en el futur, seria bo conèixer d'antuvi les funcions d'aquest Consell que hauria de regir la gestió del Patrimoni Natural del País, i en el qual l'administració local, amb responsabilitats de gestió del territori ha d'estar millor representada, no es pot oblidar que els monts de gran part del Pirineu són de titularitat municipal i que les Diputacions estan gestionant una xarxa de Parcs Naturals molt significativa del territori.

Es dona **molt de pes a entitats formades per voluntaris i cap a les de professionals**, fins i tot, a causa de la mateixa organització de les organitzacions de voluntariat, es dona la paradoxa que algunes organitzacions podrien quedar doblement representades (la seva particular estructura fa que algunes d'elles es puguin integrar en altres que també tinguin representació al mateix Consell). En canvi, els professionals, que, en el seu cas ho serien discrecionalment i per designació directa del Conseller o Consellera del Departament competent en matèria de Medi Ambient, no hi són presents per dret propi.

Identificar nominalment quines organitzacions de caràcter privat han de formar part del Comitè de Direcció suposa el risc que les inicialment seleccionades perdin la **representativitat** per la qual van ser seleccionades, desapareguin o siguin absorbides o fusionades en altres. En canvi, les persones representants de les entitats sense ànim de lucre vinculades amb la protecció del Patrimoni Natural poden ser **escollides entre les organitzacions incorporades en el registre** creat pel Decret 401/2004, de 5 d'octubre, pel qual es regula la participació de les organitzacions no governamentals i altres entitats sense ànim de lucre vinculades a l'ecologia i a la protecció del medi

ambient en les activitats i programes del Departament de Medi Ambient i Habitatge, com indica el seu article 6.d, mitjançant el mecanisme de nomenament que elles decideixin.

No podem confondre la funció de les entitats, associacions, fundacions i altres estructures de voluntaris en la conservació del Patrimoni Natural. Cal valorar la seva professionalitat i no el fet que actuïn de forma voluntària. Molts professionals assessoren i col·laboren amb aquestes associacions amb voluntaris a assolir els objectius que tindria l'Agència, per a garantir que la seva activitat es fa amb la qualitat, responsabilitat. Però **no es pot confondre una activitat, que ha de ser professional, amb la participació voluntària de la ciutadania en aquesta.**

Es troba a faltar la **participació dels organismes dedicats a la investigació** del Patrimoni Natural del País (CREAF, CTFC, ICTJA-CSIC, CEAB-CSIC, ICM-CSIC, IRBio-UB, GRAM-UAB, ICTA-UAB, IEA-UdG, IMA-UdG...).

La composició del Comitè de Direcció presenta **un repartiment, que caldria equilibrar molt més i on els professionals de la Biodiversitat no participem directament.**

Presenta un caràcter marcadament conservacionista, **no inclou representant d'altres àmbits territorials i sectorials de caràcter privat, per exemple de la indústria, el comerç o el turisme, o representants dels sectors que aprofiten directament el bé gestionat** (la caça, pesca, silvicultura, aprofitaments de bosquines, turisme...), que fan ús i aprofiten el Patrimoni Natural, la biodiversitat i la geodiversitat. Han de ser copartípcis de la seva gestió, com la resta dels representats al Consell de Direcció i presents a l'hora de consensuar objectius i actuacions. Ans al contrari no hi hauria cohesió social, els objectius no serien compartits i, per això, rebutjats i evitats quan fos possible per tots aquells sectors que no s'hagin sentit interpel·lats.

En el cas concret de la **Val d'Aran**; no està representada en el Comitè de Direcció, limitant-se a acomplir amb la **Llei 1/2015, del 5 de febrer, del règim especial d'Aran**, reproduint l'acord aprovat per **Decret 54/2019**. Exclou aquest territori de la capacitat de rebre els recursos econòmics que, segons la proposta legislativa, l'Agència podrà generar i que correspondrien, per territori, a espais aranesos. Es produiria el despropòsit que, **sent subjecte passiu de les taxes que doten el Fons per al Patrimoni Natural, no gaudirien dels recursos generats, a causa d'un acord aprovat, fa tot just, tres mesos.**

6. La gestió del patrimoni natural ha de ser objecte d'un pla i una **estratègia mantinguda a llarg termini en el temps**, com és l'estratègia del Patrimoni Natural i la Biodiversitat de Catalunya 2030. El contracte programa, amb **objectius bianuals**, pot permetre forçar la millora continuada de la gestió del

patrimoni natural i revisar els objectius i fites assolides i proposades, però no es pot confondre ni pot suposar una programació a tant curt termini, la qual estaria subjecta a grans pressions i canvis estructurals constants. La programació estratègica ha de fer-se a mitjà i llarg termini per ser útil i efectiva, i **verificar i revisar amb freqüència biennal** que es verifiquen les fites assolides.

7. La conversió que es proposa de personal funcionari a **personal laboral** hauria d'afectar a totes les persones que actualment desenvolupen tasques en departaments, les quals quedaran adscrites a l'Agència, si així ho desitgen.

El canvi del règim laboral no està exempt de **riscos pels professionals que deixin de ser funcionaris, i als quals el Col·legi recolzarà en la seva decisió**. Aquest canvi pot aportar major flexibilitat en la capacitat de resposta a unes necessitats canviant en la gestió del patrimoni natural, però la convivència de personal laboral i funcionari dins una mateixa administració no hauria de ser un problema pel seu funcionament i adaptació a les necessitats en tant la matèria gestionada, malgrat introdueix factors de tensió.

L'atribució al personal amb contracte laboral de funcions dels actuals funcionaris tampoc és garantia, per se, d'una millor gestió. Pot incitar a la **precarització dels llocs de treball i a la subordinació d'un bé públic a la gestió contractual de caràcter privat**. Que els gestors no gaudeixin de la fe pública ni la inamovibilitat en el seu lloc de treball pot fer més fràgil la capacitat de resistència a l'acció d'interessos privats, siguin del sentit que siguin, vers els interessos del **patrimoni natural com a bé universal a protegir**.

Per tot això indicat, el Col·legi de Biòlegs de Catalunya **proposa**:

- En l'article 1: Modificar la **denominació** de l'Agència per incloure tot el Patrimoni Natural.
- En l'article 2: Revisar que les **funcions** incloguin la gestió de tots els elements que, almenys de forma directa, incideixen en l'estat del Patrimoni Natural, els seus usos, productes i serveis.
- En l'article 4: Redefinir la **composició** del Consell de Direcció per poder dotar-lo de la participació dels professionals de la Biodiversitat i la Geodiversitat, i incorporar:
 - Un major pes de l'Administració Pública implicada en la gestió del Patrimoni Natural, de forma directa i indirecta.
 - La **democratització de la selecció dels representants** de les organitzacions que en formen part: científiques i conservacionistes.

- Un representant del Col·legi de Biòlegs de Catalunya.
- En l'article 5: Donar una **orientació estratègica** a l'acció de l'Agència, revisable periòdicament, i no només tàctica.
- En l'article 6: Incorporar com a font d'ingressos, totes les **taxes, cànon i impostos que deriven de l'aprofitament i ús sostenible dels recursos** que ofereix el Patrimoni Natural català, per dotar d'autonomia financera el funcionament de l'Agència.
- En l'article 7 i la Disposició addicional primera, Preveure la coexistència de **personal funcionari no només per a tasques administratives** i garantir que el nou règim laboral no introdueixi factors de precarització ni caigui en pressions degudes a interessos aliens als objectius de l'Agència.
- En la disposició final primera: Evitar que el nou règim de competències **no resti capacitat econòmica ni operativa en l'àmbit de la Vall d'Aran**, a causa d'un canvi normatiu i financer sobrevingut pocs mesos després de la transferència de competències al Conselh Generau dera Val d'Aran.

Per la nostra part estarem atents a la publicació dels estatuts i l'entrada en vigor de la nova Agència, per defensar els interessos dels professionals de la Biologia i el seu àmbit d'activitat.

Finalment, en nom del Col·legi de Biòlegs de Catalunya, reitero el nostre agraïment per oferir-nos comparèixer davant el Parlament i, en nom de tots els professionals, la nostra **oferta de col·laboració en la protecció, la planificació, la gestió, la restauració, la millora i l'estudi del medi natural de Catalunya.**